

SLOTTSSKOLAN I BORGHOLM

KÄRLEK REGLER BLANDAT MED

Milla
was here!

– Målsättningen är att de aldrig ska börja! Det menar Karl Nordlund, prisbelönad rektor på Slottsskolan i Borgholm, som fått ner andelen rökare bland eleverna från 35 till 2 procent. En utvecklad tobakspolicy med fungerande verktyg, är hans modell.

Jag fattar inte varför de tycker att det är så coolt

– Det är dåligt att röka för ungdomar, tycker Nathalie, Mimmie och Alma som går i sjuan.
– Det är inte bara det att de slösar på pengar. Jag fattar inte varför de tycker att det är så coolt, säger Nathalie.

REDAN 2001 gjordes en skarp tobakspolicy på skolan, som utgick från tobakslagen. Där sägs bl a att rökning är förbjuden i alla lokaler – eller motsvarande – där barn och ungdomar vistas. Alltså förbjöds både snusning och rökning inte bara i skolområdet, utan i hela Borgholm, under skoltid.

Den här policyn, som reviderats en gång, fungerar väl. Numera är det endast en av 50 i personalen som fortfarande röker, dock inte under skoltid, och andelen rökande elever har alltså minskat från 35 till 2 procent. För detta har Karl Nordlund fått Lärare mot Tobaks stipendium på 5000 kronor, för ett målmedvetet, insiktsfullt och uthålligt arbete som bl a syftar till en tobaksfriare uppväxt för de 330 eleverna i Slottsskolan.

– När jag kom hit år 2000 och såg rökningarna över "rökskogen" tänkte jag att det kan väl inte vara meningen, att skolan är platsen där man lär sig röka. Vi vet ju hur starkt grupptricket är, och hur vilsna många tonåringar kan vara, när de ska börja högstadiet. Jag insåg att vi var tvungna att göra någonting drastiskt för att förhindra, i alla fall tobaksdebuterna, för de elever som började i sjuan.

Det ledde till tobakspolicyn som bl a innebär att man ringer till föräldrarna om en elev ertappas med att röka eller snusa, t o m nikotinfritt snus, som helt enkelt får hämta hem barnen.

Karl Nordlund

man ringer till föräldrarna om en elev ertappas med att röka eller snusa, t o m nikotinfritt snus, som helt enkelt får hämta hem barnen.

– Vi vill att det ska leda till en dialog i hemmet om tobak, säger Karl. De allra flesta föräldrar uppskattar att vi ringer till dem, för ingen förälder vill att deras barn använder tobak. Oavsett om de gör det själva eller ej.

– Även ungdomarna börjar uppskatta att vi är så "hårda" när det gäller tobak. De "slipper" börja röka, för det får ju sådana konsekvenser... Alltså hjälper vi dem med våra regler, att kunna säga nej!

Milla Skoglund är fritidsledare sedan knappt 4 år på skolan, och en av dem som arbetar praktiskt med att tobakspolicyn följs.

– Jag vet när och var eleverna brukar röka eller snusa. Till exempel i "rökskåpet" där skolbussarna går. Då går jag helt sonika dit, och pratar med ungdomarna som oftast tycker att jag borde vara någon annanstans. Men vi brukar få bra samtal, i synnerhet när de kommer spontant. Då handlar det inte om pekpinna, ungdomarna är genuint intresserade och ställer många frågor. De tycker t ex att det är konstigt med en vuxen som aldrig provat vare sig cigaretter eller snus, som jag, och en del berättar det för sina föräldrar.

– Jag tror att det är bra med vuxna förebilder som inte röker, eftersom rökning för många tonåringar är ett steg in i vuxenvärlden.

– Det är så onödigt med tobak. Det börjar oftast i skolan eller under sommarlovet. Och då kommer det hit en massa annan skit också, som turisterna har med sig. Alltså droger och sprit. Isak snusar som pappa. Christoffer har testat både cigaretter och snus men gillade det inte.
– Snus smakar "gammalt" på något sätt! tycker Christoffer.

Lätt att gilla Milla

– **JAG VILL BLI** en sådan som du när jag blir vuxen!

Det är Nathalie i klass 7d som med äkta beundran säger det till Milla Skoglund, omtyckt fritidsledare på Slottsskolan i Borgholm, en dag i början av maj i år. Rörelsepasset, som ersätter håltimmarna på den här skolan, har precis börjat.

– Okej, är alla här? undrar Milla och ser sig omkring. Efter en liten stund har hon delat upp klassen i flera smågrupper som får göra olika fritidsaktiviteter.

I Slottsskolan ser man till helheten när det gäller eleven. Hälsan prioriteras, inte bara genom tobaksbekämpning, lika stor vikt läggs vid kost och näring och rörelse. I cafeterian finns det frukostpaket att köpa för endast 10 kronor. Då får eleven en smörgås, en yoghurt och ett glas juice. Varje morgon finns det nybakat matbröd som doftar gott och det finns många olika mackor att välja mellan. Däremot finns det ingen godis och ingen läsk att köpa.

– Allt som är nyttigt är billigt, berättar Milla. En frukt kostar en krona, smörgåsarna fem. Eleverna kan köpa glass och hembakta bullar, men bara efter kl 11 eftersom vi vill att de äter lunch först.

På skolgården är det mesta anpassat efter eleverna och deras möjlighet till fysisk aktivitet. Här kan de spela fotboll, "slungboll", bordtennis, frisbee-golf m m. Taggiga buskar har tagits bort framför husväggen, utifall en elev jagar en boll som går åt det hållet. "Hellre en och annan kraschad fönsterruta än begränsad rörelsefrihet för eleverna" är rektorns något annorlunda, men härliga devis.

Alla håltimmar på skolan ersätts med rörelsepass med obligatorisk närvaro. Förutom Milla finns fritidsledaren Johan Petersson, som också är aktiv med ungdomarna och dessutom fixar bollplank och liknande som eleverna önskat sig.

Stämningen i Slottsskolan, den ena av två högstadieskolor i kommunen, är skön. Eleverna tillåts vara sig själva, tonen dem emellan är befriande och känns sann. Milla är en bra vuxen förebild, som vunnit elevernas förtroende. Trots, eller kanske tack vare, att hon "vet allt". Här finns inget hyckleri, bara värme och ömsesidig respekt.

Text och foto Ingvor Farinotte

– Det är skolan som gör att man börjar! Det är ju grupptrycket, menar Martin W, som snusar. Flickvännen Marie röker. Båda går i klass 8.

Det är så onödigt med tobak

– Jag blev hämtad av min pappa när vi rökte cigariller här utanför skolan. Det var inte så farligt, det är ingen idé att bråka med dem. Varken mamma eller pappa vill att jag röker, men det går inte att sluta. Jag har rökst i två år och försökt sluta flera gånger. Olle, klass 8.

Sedan tror jag också att det är viktigt att ungdomarna förstår att vi gör det här för deras skull! Det handlar om deras hälsa och framtid. Om att inte hamna i ett kanske livslångt beroende. Det är inte många unga som tänker på det. Man är ju odödlig i den där åldern.

Att Karl Nordlund är en engagerad rektor går inte att ta miste på. När jag sitter i hans arbetsrum och går igenom mina noteringar, ringer han upp ansvarig chef för Skattemyndigheten i Borgholm och ber henne begränsa rökningen utanför ingången, eftersom den gränsar till en skola där eleverna tar intryck av de vuxna. Skattemyndighetens chef lovar att ta upp detta på nästa personalmöte.

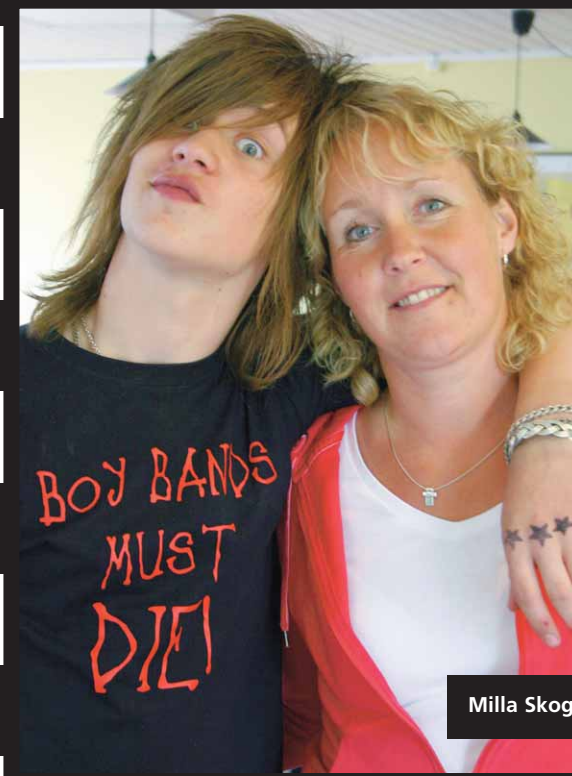
Med engagerade vuxna som bryr sig, skapas förutsättningar för en ljusare framtid med mindre rökslingor i skogarna och mer välmående elever. Med lust och fågning stor!

SLOTTSSKOLANS TOBAKSPOLICY I KORTHET

- Tobaksförbud gäller mellan kl 07.30 – 16.30.
- Elever och vårdnadshavare informeras redan under vårterminen i åk 6, och i början av åk 7 skriver man under ett hälsokontrakt, som gäller både under skol- och fritid.
- Elev som bryter mot förbudet, ska avbryta sin skoldag och hämtas av vårdnadshavare. Detta för att skapa en dialog i hemmet.
- Elev som vill ha hjälp med att sluta använda tobak ska erbjudas plats i en "rökslutargrupp", ledd av fältsekreterare och personal från Slottsskolan.

Snus smakar gammalt!

Det är ingen idé att bråka med dem

Milla Skoglund